Адыгэ макъ

№ 62 (20575)

2014-рэ илъэс

МЭФЭКУ

МЭЛЫЛЪФЭГЪУМ и 3

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Сурэтыр А. Гусевым тырихыгъ.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм

Адыгэ Республикэм ихэбзэухъумэкIо къулыкъухэм илъэсыбэрэ гуетыныгъэ фыриIэу Iоф зэращишIагъэм, цIыфхэм ящынэгъончъагъэ къэухъумэгъэнымкIэ, хабзэр къыдэлъытэгъэнымкIэ гъэхъагъэхэр зэришIыгъэхэм афэшI Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и **Щытхъу тамыгъэу «Законыр. Пшъэрылъыр. ЦIыфыгъэр»** зыфиIорэр фагъэшъошагъ **Цущэкъо Руслъан Аслъан ыкъом,** хэбзэухъумэкIо къулыкъухэмкIэ ветераным, искусствэхэмкIэ Адыгэ республикэ колледжэу У. Хь. Тхьабысимым ыцIэкIэ щытым иобщежитие ипащэ.

ГумэкIыгъохэр дагъэзыжьынхэм фэхьазырхэу къаIуагъ

Урысые Федерацием и Премьер-министрэу Дмитрий Медведевым тыгъуасэ зэхищэгъэ селектор зэхэсыгъор зыфэгъэхьыгъагъэр псыхъохэм псыхэр къадэкIынхэм ищынагъо къэмыуцуным ыкIи машIом зыкъимыштэным афэшI шIэгъэн фаехэр, ащ шъолъырхэр зэрэфэхьазырхэр ары. Iофтхьабзэм хэлэжьагъ Адыгэ Республикэм и ЛIышъхьэу ТхьакIущынэ Аслъан.

Мы аужырэ илъэсхэм Урысыем ишъолъыр зэфэшъхьафхэм мыщ фэдэ ошIэ-дэмышIэ пчъагъэ къызэращыхъугъэр, ащ къыхэкIыкIэ къэралыгъом чIэнэгъэшхохэр зэришIыгъэхэр Дмитрий Медведевым къыIуагъ. Ар къыдалъытэзэ, регионхэм, федеральнэ къулыкъухэм пэшIорыгъэшъ Iофтхьабзэхэр зэрахьанхэ зэрэфаем, ащ фэIорышIэщт федеральнэ ыкIи шъолъыр программэхэр тыдэкIи зэрэщаштагъэхэм къакIигъэтхъыгъ.

— Урысыем ит псэупIэ мини 4,5-мэ псыр акIэон ылъэкIыщтэу специалистхэм къаIо, ащ зэкIэми тыфэхьазырын фае. 2014-рэ илъэсыр къызихьагъэм щегъэжьагъэу тикъэралыгъо ичIыпIэ зэфэшъхьафхэм арыт мэзхэм гъогогъу 500 фэдизрэ машIом закъыщиштагъэу агъэунэфыгъ, ошIэ-дэмышIэ Iофхэм япроцент 85-р Приморскэ краир ары къызыщыхъугъэр. Мыгъэ псынкIэу къэсыгъэ гъатхэм джыри нахь гумэкIыгъо инхэр къыздихьынхэ зэрилъэкIыщтыр къыдэтлъытэзэ IофшIэныр зэхэтщэн фае. Мыщ зэфэхьысыжьэу фэхъухэрэмкIэ пшъэдэкIыжь зыхьыщтхэр шъолъырхэм япащэхэр арых, — къыIуагъ УФ-м и Правительствэ и Тхьаматэ.

Федеральнэ министерствэхэм, къулыкъухэм япащэхэри къэгущыIагъэх, Iофыгъом еплъыкIэу фыряIэр, пшъэрылъ шъхьаIэу зыфагъэуцужьыхэрэр ыкIи мы IофымкIэ шъолъырхэм зэрадэлэжьэщтхэр къыраIотыкIыгъэх.

Непэрэ мафэхэм яхъулIэу Iофхэм язытет зыфэдэм УФ-м и Премьер-министрэ щагъэгъозагъ нэужым псалъэ зэратыгъэ шъолъырхэм япащэхэм. Ахэм ащыщхэм къызэрэхагъэщыгъэу, блэкIыгъэ кIымафэм осэу къесыгъэр зэрэмэкIагъэм къыхэкIыкIэ псыхъохэм янэпкъхэм псыхэр къадэкIынхэмкIэ щынэгъошхо щыIэп. Гъатхэр нахь пасэу къызэрэкIуагъэм гумэкIыгъохэр (машIор къэхъуным ылъэныкъокIэ) къыздихьынхэ зэрилъэкIыщтыр, ау ахэр дагъэзыжьынхэм, ыпэрэ илъэсхэм тхьамыкIагъоу щыIагъэхэр къэмыхъужьынхэм афэшI къатефэрэр зэкIэ шIокI имыIэу зэрагъэцэкIэщтхэр, ащкIэ ящыкIэгъэ техникэри, бюджетым къыдыхэлъытэгъэ ахъщи зэряIэхэр регионхэм япащэхэм къаIуагъ.

— Урысыем къыщыхъугъэ ошIэ-дэмышIэхэр зэфэтэхьысыжьых ыкIи Адыгеим ащ фэдэ гумэкIыгъохэр имыIэнхэм фэшI пэшIорыгъэшъ Iофтхьэбзэ гъэнэфагъэхэр ретэгъэкIокIых, — къыIуагъ ТхьакIущынэ Аслъан селектор зэхэсыгъом икIэухым. — Мы аужырэ илъэси 7-р пштэмэ, зэрарышхо къэзыхьыгъэ машIо республикэм къыщыхъугъэу дгъэунэфыгъэп. Мыгъи арэущтэу щытыным тыщэгугъы. Джащ фэдэу псыхъохэр къыдэмыкIынхэм пае дамбэхэр, гидротехническэ псэуалъэхэр зэтедгъэпсыхьагъэх, а IофшIэныр тапэкIи лъыдгъэкIотэн гухэлъ тиI. ОшIэ-дэмышIэ Iоф къэхъумэ, ащ къызыдихьырэр псынкIэу дэгъэзыжьыгъэным Адыгеим испециалист мини 2,5-рэ фэдиз фэхьазырых. Ащ нэмыкIэу тищыкIэгъэ хэушъхьафыкIыгъэ техникэри икъу фэдизэу тIэкIэлъ. Мы Iофыгъохэм апэIухьащт ахъщэр республикэ бюджетым къыдыхэтлъытагъ.

ТХЬАРКЪОХЪО Адам.

ПЕНСИЕХЭМКIЭ ФОНДЫМ ШЪУЩЕГЪЭГЪУАЗЭ

Мэлылъфэгъум и 1-м пенсиехэм къахэхъуагъ

Урысые Федерацием и Правительствэ 2014-рэ илъэсым игъэтхапэ ыухэсыгъ социальнэ пенсиехэр индексацие зэрашIыщтхэм икоэффициент 1171-у, IофшIэнымкIэ ныбжьым телъытэгъэ пенсиехэм страховой Iахьэу яIэр, сэкъатныгъэ зиIэхэм IофшIэнымкIэ пенсиеу афагъэуцугъэр ыкIи зыIыгъыжьыщтыр зимыIэжьхэм IофшIэнымкIэ пенсиеу афагъэуцугъэр индексацие зэрашIырэ коэффициентыр 1,017-у, джащ фэдэу страховать ашIыгъэхэм пенсиехэм апае 2013-рэ илъэсым ищылэ мазэ и 1-м ехъулIэу мылъкоу зэIуагъэкIагъэр 2014-рэ илъэсым имэлылъфэгъу и 1-м 1,083-у индексацие шIыгъэнэу. ПенсиехэмкIэ фондым ичIыпIэ ГъэIорышIапIэхэм яучетхэм пенсие зыфагъэуцугъэхэу ахэтхэр нэбгырэ 122967-рэ мэхъух. А пчъагъэм щыщхэу IофшIэнымкIэ пенсие къызэратыхэрэр 113606-рэ (процент 92-рэ), къэралыгъо пенсие зиIэхэр 9361-рэ (проценти 8) мэхъух.

IофшIэнымкIэ пенсиехэр процент 1,7-у индексацие зэрашIыгъэхэм ишIуагъэкIэ IофшIэнымкIэ пенсиехэр республикэм гурытымкIэ сомэ 240-кIэ нахьыбэ щыхъугъэх ыкIи сомэ 9621-м нэсыгъэх. Нэбгырэ пэпчъ IофшIэнымкIэ ипенсие шъхьафэу зэрэгъэнэфагъэр къызыдэплъытэкIэ, япенсиехэм къахэхъуагъэри ащ тетэу гъэпсыгъэ хъугъэ.

Социальнэ пенсиехэр процент 17,1-у индексацие зэрашIыгъэхэм е сомэ 985-рэ къазэрахэхъуагъэм ишIуагъэкIэ, ахэр сомэ 6744-м нэсыщтых. Шъугу къэтэгъэкIыжьы социальнэ пенсиехэр къэралыгъо пенсие обеспечением тегъэпсыкIыгъэ пенсие лъэпкъхэм зэращыщхэр ыкIи Урысые Федерацием и Федеральнэ хэбзэгъэуцугъэу «Урысые Федерацием икъэралыгъо пенсие обеспечение ехьылIагъ» зыфиIоу номерэу 166-ФЗ зытетэу 2001-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 15-м къыдэкIыгъэм тегъэпсыкIыгъэу Iоф зышIэн зымылъэкIыщтхэм зэрафагъэуцурэр.

Джащ тегъэпсыкIыгъэу 2014-рэ илъэсым мэлылъфэгъум и 1-м къэралыгъо пенсие обеспечением ыкIи материальнэ хэгъэхъожь ятыгъэным фэшI пенсиехэр процент 17,1-у къаIэтыгъэх, сомэ 4323,74-м нэсыгъэх. ЗыфатIохэрэр ныбжьым тегъэпсыкIыгъэу ыкIи сэкъатныгъэ зэряIэм пае пенсие зыфагъэуцугъэхэу IофшIэнымкIэ стаж икъу зимыIэхэу социальнэ пенсием ипроцент пчъагъэ егъэпшагъэу пенсие зыфагъэуцугъэхэр ары. Джащ фэдэх дзэ къулыкъушIэхэу зэрэдащыгъэхэм тетэу къулыкъур зыхьыщтыгъэхэу, ахэм яунагъохэм ащыщхэу радиационнэ ыкIи техногеннэ тхьамыкIагъо къызэхъулIагъэхэр заом шъобжэу хахыгъэм пае ятIонэрэ пенсие зыфагъэуцугъэхэр ыкIи «къадзыхьэгъэ Ленинград щыпсэущтыгъ» зыфиIорэ тамыгъэ зэратыгъэхэр, Хэгъэгу зэошхом хэлэжьагъэхэу сэкъатныгъэ зиIэхэр, дзэм дащыгъэхэу къулыкъур ахьызэ фэхыгъэ (лIэгъэ) дзэкIолIхэм яшъузхэр ыкIи ятэ-янэхэр. КъэIогъэн фае къэралыгъо пенсие обеспечением тегъэпсыкIыгъэу къаратырэ пенсие лъэпкъым ыкIи купэу зыхахьэхэрэм ялъытыгъэу сомэ 800-м къыщыублагъэу 2000-м нэсэу къахэхъощтыр зыфэдизыр зэрэзэтекIырэр.

Шъугу къэтэгъэкIыжьы мыщ ыпэкIэ IофшIэнымкIэ ныбжьым телъытэгъэ пенсиехэм, сэкъатныгъэ зиIэхэм, зыIыгъыжьыщтыр зимыIэжьхэм япенсиехэм 2014-рэ илъэсым имэзае и 1-м къазэрэхэхъогъагъэр.

Зэхэубытагъэу пштэмэ, 2014-рэ илъэсыр къызихьагъэм къыщыублагъэу IофшIэнымкIэ пенсиехэм проценти 8,3-у къахэхъуагъ.

Джащ фэдэу 2014-рэ илъэсым имэлылъфэгъу и 1-м къыщыублагъэу мазэ къэс аратырэ ахъщэ тынхэр проценти 5-у къаIэтыгъэх. Ащ ишIуагъэкIэ ЕДВ-р республикэм гурытымкIэ сомэ 96-кIэ нахьыбэ щыхъугъ, сомэ 2020-м нэсыгъ. Ар зэратыхэрэр нэбгырэ 44260-рэ мэхъух.

МАМЫЙ Рим.
ПенсиехэмкIэ фондым и Адыгэ республикэ Къутамэ ипащэ игуадз.

Усэм гупшысэу хэлъыр къыплъагъэIэсы

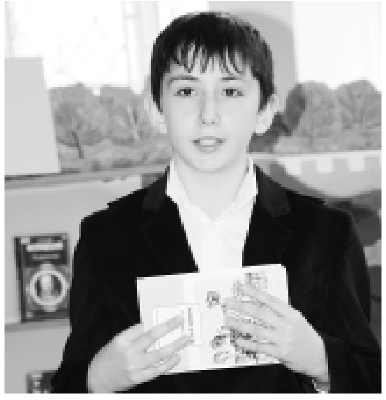

Мэлылъфэгъум и 2-м республикэм игурыт еджапIэхэм яя 6-рэ классхэм арыс кIэлэеджакIохэм азыфагу щырагъэкIокIыгъэ зэнэкъокъоу «Живая классика» зыфиIорэм иаужырэ уцугъо Адыгэ республикэ кIэлэцIыкIу тхылъеджапIэм щыкIуагъ. Адыгэ Республикэм гъэсэныгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ, культурэмкIэ иминистерствэхэр, шIэныгъэхэм защыхагъэхъорэ институтыр, АР-м икIэлэцIыкIу тхылъеджапIэ Iофтхьабзэм кIэщакIо фэхъугъэх.

Мыр уцугъо заулэу зэхэтыгъ. Апэрэ еджапIэхэм ащырекIокIыгъ, ащ кIэлэцIыкIу 1175-рэ хэлэжьагъ. ЯтIонэрэр муниципальнэ еджапIэ пэпчъ ащызэхащагъ. Ахэм нэбгырэ 225-рэ ахэлэжьагъ. Пстэуми анахь дэгъоу зыкъэзыгъэлъэгъуагъэу къахахыгъэхэр аужырэ уцугъом щызэнэкъокъугъэх. ЗэкIэмкIи Iофтхьабзэм кIэлэеджэкIо нэбгырэ 34-рэ хэлэжьагъ. Ахэр Адыгэ Республикэм иеджэпIэ зэфэшъхьафхэм якIэлэеджакIох.

Адыгэ Республикэм гъэсэныгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ и Министерствэ испециалист-эксперт шъхьаIэу Ситимэ Сарэ тызэрэщигъэгъозагъэмкIэ, зэнэкъокъур я 3-у мы илъэсым Адыгеим щызэхащэ. Анахь дэгъоу Iофтхьабзэм зыкъыщызыгъэлъагъохэрэр Урысые зэнэкъокъум хэлажьэщтых. Апэрэ илъэсым текIоныгъэр къыдэзыхыгъэ нэбгыри 3-р Москва ащэгъагъ, шIухьафтынхэр къаратыгъэх. Джащ фэдэу 2013-рэ илъэсми дэгъоу зыкъэзыгъэлъэгъогъэ нэбгырищыр Москва щыкIогъэ зэнэкъокъум хэлэжьагъэх, фэчэфхэу, гуапэ зэрадщыхъугъэр къахэщэу къэкIожьыгъэх.

— Мэлылъфэгъум и 2-р кIэлэцIыкIу тхылъым и Маф. Ащ елъытыгъэу республикэ зэнэкъокъур ретэгъэкIокIыгъ. Илъэс къэс зикIэлэеджакIо ащ хэзыгъэлэжьэрэ кIэлэегъаджэхэр зэрэтиIэм лъэшэу тырэгушхо, — еIо Ситимэ Сарэ. — ГущыIэм пае, Ешъкъо Нэфсэт урысыбзэмрэ литературэмрэкIэ кIэлэегъаджэу Адыгэкъалэ игурыт еджапIэу N 2-м Iоф щешIэ. Илъэс къэс ащ икIэлэеджакIохэм текIоныгъэр къыдахы, Урысыем щызэхащэрэ зэнэкъокъум хэлажьэх. Нэфсэт фэдэу иIофшIэн ыгу етыгъэу зыгъэцакIэу тиIэр макIэп, ащ тэ лъэшэу тырэгушхо.

Я 6-рэ классым щеджэрэ кIэлэеджакIохэм къыхахыгъэ произведением такъикъитфым къыкIоцI IупкIэу къеджэнхэр ары зэнэкъокъум къыдилъытэрэр. Шъошэ гъэшIэгъонхэр, музыкальнэ е мультимедийнэ къэгъэлъэгъонхэр яIэпыIэгъоу, номерыр нахь гъэшIэгъон зэрашIыщтым кIэлэцIыкIухэр пылъых.

Хъоц Маргаритэ Адыгэ республикэ гимназием щеджэ. Светлана Сергеевам ипроизведение щыщ пычыгъу къызэджэнэу къыхихыгъэр. Пшъэшъэжъыем псэушъхьэхэр зэрикIасэм къыхэкIэу, усэм зэреджэу куоу зэхишIагъ. Ыпашъхьэ итэу, ылъэгъурэр къыIуатэрэм фэдэу, ыгуи ыпси хилъхьэзэ усэм къеджагъ.

— Непэ мы Iофтхьабзэм ятIонэрэу сыхэлажьэ, — еIо Маргаритэ. — Урысые зэнэкъокъум кIощтхэм сэри сахэтыным сыфэбэнэщт.

— Заом фэгъэхьыгъэ усэхэм, рассказхэм сяджэныр сикIас. Непэ къэсIощтыри ары зэхьылIагъэр. ТиеджапIэ, районым къекIолIагъэхэм сакъыхахыгъ, мыщи хагъэунэфыкIырэ чIыпIэ къыщысхьынэу сэгугъэ, — еIо Блэгъожъ Беллэ.

Пшъэшъэжъыем Александр Адамович итхыгъэу «Война под крышей» зыфиIорэм щыщ къыхихыгъэр.

Iофтхьабзэр гъэшIэгъонэу, къэгъэлъэгъон зэфэшъхьафхэмкIэ баеу рекIокIыгъ. КIэлэцIыкIухэр фэчэфхэу зэнэкъокъум хэлэжьагъэх. Дэгъоу, IупкIэу, агу етыгъэу усэхэр къызэраIуагъэр къыхэзгъэщы сшIоигъу.

ГЪОНЭЖЬЫКЪО Сэтэнай.

Сурэтхэм арытхэр: **зэнэкъокъум хэлэжьагъэхэм ащыщхэр.**

Тезыхыгъэр Iэшъынэ Аслъан.

Тэхъутэмыкъое районым цIыфхэр щырагъэблэгъэщтых

2014-рэ илъэсым мэлылъфэгъум и 4-м сыхьатыр 12-м къыщегъэжьагъэу 15-м нэс унэ-коммунальнэ хъызмэтым ылъэныкъо хэбзэгъэуцугъэхэр къызэрэщыдалъытэрэм иIофыгъохэмкIэ цIыфхэр Тэхъутэмыкъое районым щырагъэблэгъэщтых.

ЦIыфхэр зыщырагъэблэгъэщт чIыпIэхэр:

1. Поселкэу Яблоновскэр, Кобцевам иур., 1, лит.9, пшъэдэкIыжьэу ыхьырэмкIэ гъунэпкъэ гъэнэфагъэ зиIэ обществэу «УК-у «Престиж» зыфиIорэр зычIэт унэр. Тэхъутэмыкъое районым ипрокурорэу М. А. ТхьакIущынэмрэ муниципальнэ гъэпсыкIэ зиIэ Яблоновскэ къэлэ псэупIэм иадминистрацие ипащэу З. Д. Iэтэжьыхьэмрэ ары мыщ цIыфхэр щезыгъэблэгъэщтхэр.

2. Поселкэу Инэм, урамэу Краснэр, 2, пшъэдэкIыжьэу ыхьырэмкIэ гъунэпкъэ гъэнэфагъэ зиIэ обществэу «Теплоэнерго» зыфиIорэр зычIэт унэр. Тэхъутэмыкъое районым ипрокурор игуадзэу Д. С. Воронякрэ муниципальнэ гъэпсыкIэ зиIэ Инэм къэлэ псэупIэм иадминистрацие ипащэ игуадзэу А. Д. Сихьаджэкъомрэ ары мыщ цIыфхэр щезыгъэблэгъэщтхэр.

3. Къуаджэу АдыгеякIэр, Тургеневскэ шоссер, 3, пшъэдэкIыжьэу ыхьырэмкIэ гъунэпкъэ гъэнэфагъэ зиIэ обществэу «Тургеневскэ псэупIэ комплексыр» зычIэт унэр. Тэхъутэмыкъое районым ипрокурор иIэпыIэгъу шъхьаIэу Л. Д. Тянрэ муниципальнэ гъэпсыкIэ зиIэ Бжыхьэкъоежъ къоджэ псэупIэм иадминистрацие ипащэу А. А. Бэджашъэмрэ ары мыщ цIыфхэр щезыгъэблэгъэщтхэр.

Сакъыныгъэр зэкIэмэ анахь шъхьаI

2014-рэ илъэсым имэзитIоу пыкIыгъэм Адыгэ Республикэм игъогухэм хъугъэ-шIэгъэ 65-рэ атехъухьагъ, нэбгырэ 21-рэ ахэм ахэкIодагъ, 62-мэ шъобжхэр атещагъэхэ хъугъэ. НахьыбэрэмкIэ лъэсрыкIохэм апкъ къикIэу гъогухэм тхьамыкIагъохэр къазэратехъухьэрэм уимыгъэгумэкIын плъэкIырэп.

Мы лъэхъаным лъэсрыкIохэр зыхэфэгъэ хъугъэ-шIэгъэ 21-рэ республикэм игъогухэм атехъухьагъ, ахэм нэбгыри 5 ахэкIодагъ, нэбгырэ 16-мэ шъобжхэр атещагъэхэ хъугъэ. ЛъэсрыкIохэм ялажьэ хэлъэу хъугъэ-шIэгъи 7 агъэунэфыгъ, ахэм нэбгырищ ахэкIодагъ, 4-мэ шъобжхэр атещагъэхэ хъугъэ. Мыр анахь гумэкIыгъо шъхьаIэу непэрэ мафэхэм къэуцухэрэм ащыщ.

Транспортым ипчъагъэ нахьыбэ хъу къэс лъэсрыкIохэм сакъыныгъэу къызыхагъэфэн фаеми хэхъо. ЛъэсрыкIохэм, анахьэу кIэлэцIыкIухэм, хэукъоныгъэу ашIыхэрэм янахьыбэр гъогур зыщызэпачынэу щымыт чIыпIэхэм зэрэщызэпырыкIыхэрэр ыкIи ар зэпачы хъумэ, апэкIэ къикIырэ машинэр бламыгъэкIэу гъогум зэрэтехьэхэрэр арых.

ГъогурыкIоныр щынэгъончъэу щытыным ыкIи гъогухэм къатехъухьэрэ хъугъэ-шIагъэхэр нахь макIэ шIыгъэнхэм апае мэлылъфэгъум и 2-м къыщегъэжьагъэу и 14-м нэс АР-м гъогурыкIоныр щынэгъончъэнымкIэ икъэралыгъо инспекцие кIэщакIо зыфэхъугъэ пэшIорыгъэшъ Iофтхьабзэу «ЛъэсрыкIу» зыфиIорэр Адыгэ Республикэм щэкIо.

ЛъэсрыкIохэр! ГъогурыкIоным ишапхъэхэр шъумыукъонхэу тыкъышъоджэ. ШъуищыIэныгъэ нахь лъапIэ зэрэщымыIэр зыщышъумыгъэгъупш.

Ю. А. МАНЖУРИНА.
Полицием икапитан.

МэкъэгъэIу

Мыекъопэ гарнизоным идзэ прокуратурэ макъэ къегъэIу гъэтхэ дзэ дэщыгъор Урысые Федерацием зэрэщыкIорэмкIэ.

Законым къыщыдэлъытэгъэ шапхъэхэр амыукъонхэм, хэбзэукъоныгъэхэр амышIынхэм пае ныбжьыкIэхэр дзэ къулыкъум зэращэхэрэм иIофыгъохэмкIэ хэбзэ IэпыIэгъу языгъэгъотыщт упчIэжьэгъу гупчэ Мыекъопэ гарнизоным идзэ прокуратурэ къыщызэIуахыгъ. Мафэ къэс сыхьатыр 9-м къыщегъэжьагъэу пчыхьэм 6-м нэс ащ Iоф ешIэ.

Мыекъопэ гарнизоным идзэ прокуратурэ мыщ фэдэ чIыпIэм щыI: **Адыгэ Республик, къ. Мыекъуапэ, ур. Краснооктябрьскэр, 14, офицерхэм я Ун,** узэрэчIэхьащтыр щагумкIэ гъэзэгъэ пчъэр ары. «Линие плъырым» ителефоныр **57-06-87;** тхьаумэфэ, мэфэкI мафэхэм телефонэу **52-16-51-мкIэ** Мыекъопэ гарнизоным идзэ прокуратурэ идежурнэ зыфагъэзэн алъэкIыщт.

Урысые Федерацием инэмыкI шъолъырхэм дзэ къулыкъур ащызыхьыщтыгъэу ушъхьагъу зэфэшъхьафхэмкIэ ар къэзыбгынагъэхэм Мыекъопэ гарнизоным идзэ прокуратурэ зыфагъэзэн фае дзэ къулыкъур тапэкIэ зыщахьыщт Iофыгъор зэхафыным пае.

АгъэгушIуагъэх

Социальнэ фэIо-фашIэхэр цIыфхэм афэгъэцэкIэгъэнымкIэ комплекснэ гупчэу Мыекъуапэ дэтым нэжъ-Iужъхэр мафэрэ зэкIолIэхэрэ, ахэм яфэIо-фашIэхэр зыщафагъэцакIэрэ отделениеу хэтым бэмышIэу щыIагъэх Мыекъопэ гурыт еджапIэу N 3-м ия 3-рэ класс ис кIэлэцIыкIухэр.

Мырэущтэу нэжъ-Iужъхэмрэ кIэлэеджакIохэмрэ зэIугъэкIэгъэнхэр мы гупчэм шэнышIу фэхъугъ. Ахэм афэдэ Iофтхьабзэхэм язэхэщакIохэм мурадэу яIэр лIэужхэр нахь зэпэблагъэ шIыгъэнхэр, нэжъ-Iужъхэм ямэфэ гушIуагъохэр нахьыбэ хъунхэр, ахэм IэпыIэгъу афэхъугъэным изы амалэу ари къызыфэгъэфедэгъэныр ары.

Мы гупчэм иотделение епхыгъэ нэжъ-Iужъ 38-мкIэ мэфэкI шъыпкъэ ар ышIыгъ еджэкIо цIыкIухэм якъэшъокIо коллективэу «Пчелы» зыцIэм ахэм къафитыгъэ концертым. Артист цIыкIухэм фабэу зэрапэгъокIыгъэхэм ишIуагъэкIэ, цIыфхэм шIу афэпшIэныр гухахъоу зэрэщытыр, ащ узэригъэгушхорэр кIэлэцIыкIухэм зэхашIагъ.

Нэжъ-Iужъхэмрэ кIэлэцIыкIухэмрэ зэрэзэIукIэгъагъэхэр ахэм агухэм шIукIэ къарынэным фэшI нэпэеплъ шIухьафтынхэр, ежьхэм ашIыгъэ зэмышъогъу тхылъыпIэ къэгъагъэхэр бысымхэм аратыгъ.

Джы нэжъ-Iужъхэм яконцерт программэ кIэлэцIыкIухэм шIэхэу къафагъэлъэгъонэу бгъуитIур зэзэгъыгъэ.

(Тикорр.).

Тызэмыжэгъэ чъыIэм иIэшIагъэхэр

Мэфэ фабэу кIуагъэхэм гъатхэр къэсыпагъэу къытшIуагъэшIыгъ, ау тызэремыжагъэу ом изытет зыкъызэрихъокIыгъ. БлэкIыгъэ тхьамафэм къыщегъэжьагъэу кIымафэм къыгъэзэжьыгъэм фэдэу чъыIэ, ос къесы, къегъэщты. Республикэм ичIыпIэ зэфэшъхьафхэм чъыIэр градуси 5 — 9-м ащынэсы, ащ гумэкIыгъо гъэнэфагъэхэр къызыдехьых.

АР-м мэкъу-мэщымкIэ и Министерствэ къызэрэщытаIуагъэмкIэ, пхъэшъхьэ-мышъхьэ чъыгхэм ащыщхэу къэгъагъэхэр къизыхыгъагъэхэм чъыIэр къягоуагъ. Пасэу къызэIукIыгъэ зэндэлэ, къыцэ, къыпцIэ чъыгхэм иягъэ аригъэкIыгъ. Бжыхьасэхэм язытет уигъэрэзэнэу щыт, хьэмрэ коцымрэ чъыIэу щыIагъэр ащ фэдизэу къягоуагъэп, ау рапсым иягъэ зыщыригъэкIыгъэ чIыпIэхэр мымакIэу ахэтых. Мэфэ чъыIэхэм зэрарэу къахьыгъэр агъэунэфыщт, игъэкIотыгъэу бжыхьасэхэр ауплъэкIущтых.

Урысыем ошIэ-дэмышIэ IофхэмкIэ и Министерствэ АдыгеимкIэ и ГъэIорышIапIэ къызэритырэмкIэ, мы мафэхэм джыри чъыIэщт. Мэлылъфэгъум и 2-м къыщегъэжьагъэу и 4-м нэс чъыIэр градуси 3-м къыщегъэжьагъэу 5-м нэсыщт.

ПIАТЫКЪО Анет.

Литературнэ нэкIубгъу

КЪАТ Теуцожь

КIЭЩЫГЪУ

Iотэжь

Бжыхьэ мэзищым аужырэр къихьэгъакI. Мэфэ гоIу фабэшъ, гугъатхъэу тыгъэ гушIубзыум дунаир зэпегъэнэфыжьы. Гъэжъыер нафэ къэзышIырэ бэджэхъ кIыхьэ фыжьхэр Iупсэу кIымэфэ щылэм цухэм къаIукIырэр гум къагъэкIыжьэу мэбыбатэх. ТыдэкIи рэхьат. Мамыр орэд дахэу дунаир зэлъызыштагъэр гъунэнчъэшъ, къызщежьэрэри зыщыуцужьырэри къэшIэгъуай. Ар зиIэмычIэм иамал зэрэгъунэнчъэр къызыгурыIогъэ тхьаматэм апэрэу ылъэгъоу къыщыхъоу, ынэ мытIырхэу къикIотыхэрэм ашъхьамысэу зэкIехых. ЛIы быхъу мытIырышIоу ыпкъ къызэхьылъэкIырэм ифэшъуашэу шъхьэ хъумытIэшхори шIогъэтIысхьагъ. Ыпшъэ кIако шхын лыемрэ шъонымрэ нахь кIако ашIыгъэшъ, ышъхьэрэ ыныбэрэ апэ къэлъагъорэр. Мыстхъупс къаракIыхыгъэ папкIэу шIуцIабз. Зы купым «лIы фэлыгъошху», фэшъхьафхэм «Тхьэр еуагъ, игъуадж» aIo. «Победэ» зэпэжъыужьым итхьамэтэ чIыпIэ зэрэтефэу тес. Ишоферэу ыIорэм блэмыкIырэм шыкуаокIэ еджэ. ЗыдакIорэр зыкIи риIорэп, гъогу зэхэкIым зынэскIэ Iэхъуамбэкiэ регъэлъэгъу. Адрэми гъунджэмкIэ къелъэгъушъ, IорышIэу егъазэ. Арэу щытми, зыдакIорэр ешIэшъ, есэжьыгъэу рещалIэ. Псыплъэ лIыжъым икъоу гурэIо, тIо риIожьырэп, зыфаер ыжэ къыдэмызызэ гу лъетэ. Есэжьыгъэм ышIэнба, илъэс пчъагъэ хъугъэ зызэгурыIохэрэр. Гъунэгъу станицэм тIури щашIэх, блэгъаби щыряI. НыбжьымкIи язэрэхьырэ щымыIэу ясэнэхьат-яIэнатIэхэмкIэ хьакIэхэмрэ бысымхэмрэ зэтефэх. Псы дыджми абзэхэр къетIатэх, нахь зэпэблагъи ешIых. ЧIыфи атефэрэп, непэ ежьхэр къахьакIэмэ, неущ адрэхэр ахьэкIэжьых.

— Самбыр, ублэкIыкъон, — шыкуаом фегъэпытэ тхьамэтэ Iужъум.

— СыблэкIына, морары къыдэкIыгъахэу щыт къытэжэшъ, — машинэ дэхэшхор фэсакъызэ зезыфэрэм гушIозэ къыIуагъ.

— Арэп, Бэгъусатыкъор, сызэгобгъэутыщтыгъа, Тхьэм ыгъэбэгъон, сыхьаты хъугъэ сIупс Iугъожьыгъэу сыкъызыуажэрэр.

— Уисыхьат къызэкIэщэжь елъэкIоныщэшъ, рэхьатэу кIонэу шIы, ныбджэгъужъ, — зыкIи мытхъытхъырэм реIожьы.

— О-уиу, зэгорэ сэбгъэIощтба, фыгукIэ сынэгъу ифагъэп сыпщыгугъызэ!

— Iофэп зыфапIорэр, ныбэм илажьэ IотэжьыгъошIу, ощ фэшъхьафми ащ фэдэ къяхъулIэ, — сэмэркъэукIэ ыгъэIасэ шIоигъоу еушъыи.

Модрэм сыдрэ ушъыйи хэхьаным пэчыжь. Пхъэчэешхо нэкIэу лIы шIуцIэ мытIыритIур щыс, дэхэкIаеу зигъэнэкIыгъэу, хьэкIэ Iэнэ шыгъэшхор къызэрежэрэр игуапэу, Iоржъорылэм купыр ыгъэчэфынэу зыдищэн зэрэфаер ытхьакIумэ рагъэкIырэпышъ, есэжьыгъэу гъусэ ешIы зэпыт. ЛIы од шъхьэшхо нэшхо къогъу цIыкIум иадыгэ пэIошхо рикIэу шъхьарыс, иныбджэгъушхом къыгомыщэу гос ежьыри иIэнатIэкIи иинагъэкIи щизы хъужьыгъэу къышIошIэу.

— Зы лъэгъун къыбдысиI сфэбгъэцэкIэщтмэ, Хьэбрацукъор, — мыхъыяхэу, ымакъи ымыIэтэу къыреIо ТIатIбэжъушхом.

— Илъэс пшIыкIутф хъугъахэба зы нэбгырэу тызызэгурыIорэр, тхьамэтэ маф?

— Ухэукъуагъэп. Къытебгъэфагъ.

— Ащ фэдизым усымыгъэпцIагъэмэ сыда непэ узэджэнджэшыгъэр, скъош лъапI?

— Километрэ тхьапш тыздэкIощтым илъыр?

— Щы!

Сомишъэу ыгъэхьазырыгъахэр ибгъэджыбэ къызырелъхьэм, Хьэбрацукъом хэпшIыкIэу ынэхэр ичэрыгъухьагъэх.

— Нэчыхьэ иIа сомишъэм, инженерым имэзэ лэжьапкIэ къысэптыгъэри, ситхьамат.

— Боу къыосIон инэчыхьи. Станицэм тынэсыфэ цIут къэпIощтэп! Армырмэ, гущыIэ чIэгъанэхэр уухыщтых. КъыбгурыIуагъа?

— КъызгурыIогъащ, бзаком ычIыпIэу сыщысынкIэ Тхьэ пфэсэIо, синыбджэгъу хьалэл. Сомишъэ зы мафэм къэсылэжьыщтмэ, сыд гущыIэ чIэгъана сызпылъыщтыр?

Тхьаматэм зэхихырэр шIогъэшIэгъонми, цыхьэ фишIыгъэп. Арэу щытми, сомишъэм къыубытынкIэ гугъэзэ дэхэкIае гъогум хагъэкIыгъ кIым-сымыр ашъхьарытэу.

— Бэгъусатыкъор! Ыужыпкъэ лъэтIанэ икI а зыужыпкъэ лъэтIанэ узэрытым, — зыфэмыщэIэжьэу къыIуиутыгъ Хьэбрацукъом.

ГумэкIыпэ хъумэ ыгъэфедэрэ «лъэтIанэри» шъхьамысэу къызIотэкъум, зэпимыгъэоу пидзэжьыгъ:

— Зызэгозгъэутына сомишъэ фэшIкIэ. КъэслъэIуфэнышъ, фэдиз къыгозгъэхъощт сыкъэгъэгущыIэ къодыери! Сызэгобгъэутыщта?

— КъэгущыI! СыкIэбгъэгъожьыгъ. Лажьэр зиер сэры. Уишэныжъ сомишъэ паекIэ хэозгъэнэна?

Модрэми сомишъэр къызэрыкIыгъэ джыбэм рилъхьажьи, Iэсэжьыгъэх. Iоржъорылэм гъуау ригъаIоу иIоф пидзэжьыгъ. Ардэдэм тефэу гъогурыкIо кIэлэ IэтэхъуитIу акIэхьагъэх.

— КъигъэтIысхьэх. Мыхэр тигъунэгъу кIалэх, — къэгуIэ Хьэбрацукъор. Машинэ дэхэшхор зышIошIыжьырэм фэдэу, шъабэу, мытхъытхъыхэу кIалэхэм ащыз зэхъум къэуцугъ. КIэрэкIэшхор ежьхэм апае къызэрэуцугъэр ашIошъ мыхъузэ Хьэбрацукъор зышIомыдэеу иджыкIыгъ:

— ШъуикъуитIысхьэх, сигъунэгъухэр!

КIэлитIур къызэплъ-зэплъыжьхи зыр шыкуаом готIысхьагъ, адрэр ыужкIэ къитIысхьагъ.

— Сыд, сигъунэгъухэр, зэщтегъэу шъуежьагъ, ара? — яупчIы зыжэ къатIэтэжьыгъакIэр.

— Ары. Тынэ жьы тIэкIу кIэдгъэущт, — къыреIо зыпэкIэпс къечъэжьэгъэкIэ кIэлэ къопцIэ нэцIыум.

— Ори ара уимурадыр? — еупчIы ыпэкIэ щысым.

Ар нахь дымыIу, шъхьасыпэзэ, «ары» къыреIожьы.

КIалэхэм акIэкIэупчIыхьанэу ригъэжьэгъахэу къужъэе мэзышхоу къуаджэмрэ станицэмрэ азыфагу итым къыхэлъэдагъэх.

— Къэгъэуцу, — фэмыщыIэу тхьамэтэ лIышхом къыжэдэзыгъ, — мыщ икъужъ IэшIу зыхэкIокIэн щыIэп, гунахь къытIумыфэу тыхэкIымэ.

— Ярэби, къужъ цIынэкIэ зыдгъэшхэкIымэ тышхэжьышъущтэп, къытажэх ыкIи, — къэгуIагъ хъыжъ-пIыжъыр.

— УмыгумэкI, ащи чIыпIэ къыфэдгъэнэщт, — тхъытхъырэп Iэнэ шыгъэр зикIасэр.

ПкIашъэхэм ачIэгъ хъужьыгъэ къужъ шагъэхэр кIалэхэм къашыпыныр афадагъэп, ежьхэм къаугъоинышъ, ажэ фахьынэу тыраубытагъ.

— Сыд кIэлэ хъупхъэх, сомэ тхьапш зырыз шъуиныбачIэхэр езыщэхыхэрэр? — тхьаматэр къаIоуIухьэ зэлэгъуитIум.

— Щырыщ. Сомэ щырыщ тIыгъ.

— Шъуешъоща?

— Хьау, тешъорэп. Тшхыщт.

— Сыд шъушхыщт? — зэхихырэр шIогъэшIэгъон Бэгъусатыкъо шIуцIэшхом. НэцIыум къыIублагъэу джэуапыр зэпымыоу къыреты:

— Борщ с мясом. Котлет. Компот стакан тIурытIу.

— Къоли шъошха?

— Ахэр былымыл хэшIыкIыгъэх. Котлетым къол тIэкIу хэлъми къыхэщырэп, шIоу ецIэлъэхы, — кIэлэ дыджми ыбзэ къытIэтагъ шхын IэшIум къызэсхэм.

— Шъуянэхэр къышъуфэпщэрыхьэхэрэба? — зэхихырэр зыгъэшIэгъорэ тхьаматэр гущыIэным хилъэсагъ.

— Тфэмыпщэрыхьэхэ хъуна, боу тагъатхъэ, щыпси, лэпси, пIасти къытагъэлыжьыгъэшъ, джы борщ хэфашъом хьалыгъу шIуцIэр дэдгъэтIарэзэ зытэгъатхъэ, ащ котлет шъабэр къызэрекIурэр хьайнап, — къыIублэгъапэшъ дымыIум, гъэуцужьыгъуай.

Хьэбрацукъоу сомишъэр язытыжьыгъэм гущыIапэр ыубытыжьын ылъэкIырэпышъ мэгумэкIыми, тхьаматэр зэпиутынкIэ рикурэп, зэгоуты. Зэхихырэри шIогъэшIэгъонышъ, зещыIэ нахьышIум щыгугъызэ.

— Ащ фэдэу борщ хафэри, къол котлетэу зинахьыбэр хьалыгъури шъугу рехьымэ, пивэ дыдж кружкэ зырыз гори ежъугъэчъэхыжьынба?

— Хьау шъыу, ащ джыри тыхэтыгоп. — КIэлэ тхьагъэпцIыр тхьаматэм гуфаплъэу къеплъыгъ зэриIожьызэ: «КIоцIым фэд, Тхьэм ышIэн ащ непэ ригъэхъоштыр пивэрэ аркъырэ».

— Сыд адыгэ шхынхэм анахь угу рихьырэр? — къеупчIыгъ зыбзэ къэтIэтэгъэпэ кIэлэ нэжгъурым.

— ЩэпIаст, — къызIуипхъотыгъ емыгупшысэжьэу къызэкIэкIыгъэ кIалэм.

— Оры адэ? — еупчIы ятIонэрэм. — Ужэ псы дэгъэхъуагъэу ущыт.

— УкъысэмыупчIэу сIэкIахьэрэр къыосIона, джа дэдэр сэри сыгу рехьы, ау пIастэм ычIыпIэ хьалыгъу зэтекIыр къэсэштэ. Хьалыгъу зэтекIэпIыкI стырым щэ чъыIэр ямышIыкIэу къекIу, сезэщырэп.

— ШIагъу зыфашъуIорэр! Къояжъэ, кIэнкIэ щылбырыр, щэлэмэ IэпэещэкIыр щышъогъэзыех ащыгъум, арба?

— Хьау! Бэу шхын къабзэх, тикIасэх ыкIи, — тIуми къызэдырагъаштэ.

— Емынэм шъузэримыфэрэмэ, шъуимышхынхэм сыда шъуащытхъурэ адэ, — Хьэбрацукъо цIыкIум фэщыIэрэп, гущыIэр къызэрэнэсыгъэм кIэгушIу.

— Шъори шъокIоба а шхын дэдэхэр шъууплъэкIунхэу. Дэгъоу шъукъытэгыими, «IыI» шъуиIэп шъугу рихьын жъугъотымэ, — зафэщыIэрэп кIалэхэм.

ЗыкIи ымылъэгъугъэхэ кIэлитIум янэутхэгъэ зекIокIэ-гъэпсыкIэ лIышхом ыгу рихьыгъэу къыпегъащэ:

— Сэ шъуикъуаджэ сыщыпхъорэлъф, сикIэлэгъу ащ щыкIуагъ. Мы мэзышхом икъужъэябэхэм садэпшыягъ сыныбашъо ратхъэу. ЩыIакIэр зэжъугъ, шхын зэхэдз тиIагъэп, дгъотырэр ткъузыщтыгъ. Нэмыц зэошхори тпэкIэкIыгъ. Мы стхьакIумэ телъ тхьабзэри ащ къыщыстыралъхьагъ, — къеIуатэ зыжэ нахь къэтIэтэгъэ, пхъэчэе ныбэ зыкIэтым.

— Лажьэ шъуиIэп! Шъукъызхэхъухьэгъэ дунаим шъудэкIо. Шъучан, шхын зэхэдзи шъуиIэп. Шхын дэий, лъэпкъ дэий хъурэп. Шхыныр Iум-пэм пшIыныр гунахь, ярэби, — гушIозэ джыри къыхегъахъо Хьэбрацукъом.

— Къэщэнхэри щышъуиIэха? — агухэм иплъыхьэзэ кIэлитIум гущыIэкIэ апэблагъэ хъугъэ тхьамэтэшхор занкIэу яупчIы.

— Сэ щысиI, ау сигъусэм зэхедзы, джы къызнэсыгъэм ахадэ, — нэцIыум тIуми якъэбар ыушъэфырэп.

— Сыд ежъугъэшхыщт къэщэным? — ауж икIырэп IошIобзашIор.

— Дэжъые едгъэшхынышъ, марожнэ тыредгъэшхыхьажьыщт.

— Дэгъу дэд, тIури шIоу къызэкIух, щэлэмэ зытIу гори IужъугъэкIэгъагъэмэ псапэ хъуныеба?

— Ащ фэдэ шхынхэр джыри ышIэхэрэп, къызысщахэкIэ зэкIэми сянэ афигъэсэщт.

— Къэпщэщта?

— Къэсымыщэщтмэ тхьаумафэ къэс лъэсэу мыщ фэдиз къэскIуна?

— Аферым, аферым, боу игъу. Къэзэкъ пшъашъэхэр дэхэ дэдэх, ау шэн брацэх, егъэуцолIэгъуаех.

— Чылэм къызысщэкIэ ежьежьырэу еуцолIэщт. Бэу бэ дэс адыгэ нысэхэу, еуцолIагъэхэу. Тыдэ кIощта емыуцуалIэу?

— Къэзэкъ бзылъфыгъэ цIыкIухэм бэу сабый дахэхэр къафэхъух, сикIал, къызыфапIорэр шъыпкъэ, — игуапэу къыдырегъаштэ.

— О-уиу, кIалэхэм зэ ауж икIыжьба, мафэр ябгъэгъэкIуагъи, — зыфэIэжэжьырэп Хьэбрацукъом.

— Мыхэм афэдэ кIэлэ гъэшIэгъон бэшIагъэ сызыIумыкIагъэр, станицэри IукIыжьыщтэп, тиIанэхэри дгъотыжьыщт, зыгъэбыяу, битэмал, — сэмэркъэу гущыIэр шъыпкъэ зышIохъужьыгъэ батI-бафышхом къыфидэрэп, кIалэхэм къапкъырихырэ къэбарыр шIофедэу. — СикIэлэгъу сянэшхэм адэжь щызгъэкIуагъ. Шъуикъуаджэ хъишъэ угъоипI. Сянэш Хьэбалэхэм яхьакIэщ тхыдэ IотэпIагъ, ахэм мымакIэу сэри ащыгъуазэ сашIыгъагъ. УицIыкIугъом зэхэпхырэр зыщыгъэгъупшэжьыгъуай. Ахэм ащыщ къумыкъу къумгъанышIым иш бгъэнышъхьэ бгъотагъэр зэришхыгъагъэр...

(ИкIэух я 6-рэ нэкIуб. ит).

(ИкIэух я 6-рэ нэкIуб. ит).

Литературнэ нэкIубгъу

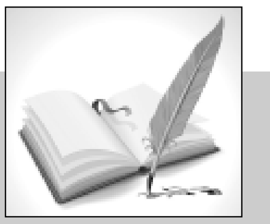

КIЭЩЫГЪУ

(ИкIэух. Я 3-рэ нэкIуб. къыщежьэ).

Къумыкъухэр адыгэхэм бэрэ къахахьэщтыгъэх щыбжьый хьаджыгъэ, къумгъанхэр къафащэхэу е кIэпсэрышъохэу. Зы къумыкъу сатыушIэ горэ шызэкъокум исэу къахэхьагъ. Чэу пакIэм дэжь щысхэу зэщ зытезыгъэурэ инэIосэ лIыжъхэр къышIэжьыгъэх. Кум къикIи сэлам къарихыгъ, аIапэхэр къызеубытыхэм, къакъырышъхьэм жьаоу къыдзырэм кур чIигъэуцуи, шы фыжьышхоу кIэшIагъэм зэнтхъ гъэлыбжьагъэр зэрылъ дорбэр шIохилъагъ. Ау шыр зэнтхъым егугъугъэп, ышъхьэ ыгъэсыс-къыгъэсысыжьи дорбэр къышIуигъэзыгъ. Къакъырышъхьэм телъ бгъэн бгъотагъэр къыхихымэ, ышхэу ыублагъ.

— Астафурилахь, зэнтхъ хъазынэр щигъэзыягъэу орзэжъэу коцыцэхэр къызтекIыхьажьыгъэр зэришхырэр, — агъэшIэгъуагъ лIыжъхэм.

Къумыкъу хьакIэм ыгъэшIэгъуагъэп иш зызэригъэпсырэр.

— Зэнтхъ гъэлыбжьагъэ щэхъу ымышхэу сиш езгъэсагъ, тыдэ сыкIуагъэми къыздесэщэкIы. Езгъэзэщыгъ лажьэ зимыIэр, фэшъхьаф шхын ыгъотымэ гушIоу чIыпIэ изгъэфагъ, джары орзэ бгъотагъэр игуапэу зыкIишхырэр. Зэпымыужьы хъумэ узэмызэщын щыIэп. КIэщыгъор джащ фэд къызыхэкIырэр. Дунаир кIэщыгъо закIэу зэхэлъ зэбгъэгъотышъумэ, зэпымыухэ хъумэ узэмызэщын щыIэп, орэшъоупс фаеми, ащ ыпэу хэфэчынасыур е дыджыр къэпштэнэу уахътэм гур къешIы.

Угу рехьымэ, цыхьан пшъашъэри къопцIэ дахэба? Нэгъой пшъэшъэ нэзэжъури гохьыба, къэзэкъ пшъэшъэ ищыгъэхэм сыд ялажь? ЗэкIэри дэхэ дэдэх, угукIэ оштэхэмэ.

— ЗэрэпIорэмкIэ, типшъашъэхэм афэшъхьафыр зэкIэ дышъэ пыупкIаф, арба? — дэхэкIаеу къэтIэпIыгъ Хьэбрацукъор.

— Аущтэу умыIо шъыу, сыгуи къэкIыгъахэп зыфапIорэр. ШIулъэгъур мэшIошхоба, ныбджэгъужъ, уистыщт зэрэфаеу, шъхьасынчъэу къыбдэпсэущт, — зыкъеухыижьы гущыIэр зыIыгъым.

— Шъхьадж зыфаер къерэщ, зэфэитIур зэшIобгъэкIодыныр гунахь. Тикъоджэ нысэхэба урымхэри, ермэлхэри, аджамхэри, урысхэри, олахьэ уай-уай арагъэIуагъэм, ахэм афэдэ щымыIэм. Щыпс-пIастэм ежьхэм яшхынхэри къахагъэхъуагъэхэу тясэжьыгъэшъ, гу алъыттэжьырэп нахькIэ.

— Ары! Тэрэз шъыпкъ къызфэпIуагъэр, — къыдырегъаштэ Iордэгъазэм, — ау зы Iофышхо хэлъ ащ. ТикIэлэ шIагъохэр тхащыхэмэ, ахэкIуадэх, чылэпхъэ хъарзынэхэба адыгэ кIалэхэр! НыбжьыкIэх, ныбжьыкIэгъур зымыуаси зимыфэшъуаши щыIэп. Нысэхэр къытхащэхэмэ, ащыщ мэхъужьых къобын-шъэбынэу. Тэрэзба?

— Мытэрэзэу хъуна, арыба кIалэхэм сызфягъыирэр къуаджэм къыдащэнхэу.

— Гъэсэпэтхыдэу япIуагъэри, къужъэу тшхыгъэри икъущт, Iанэр къытажэзэ учъыIыжьыгъэн фай. Иосипышхом зигъэгусэнышъ, ипчъэшъхьаIу тыригъэбэкъощтэп. Мэфэ псаум кIалэхэр бгъэпшъыгъэх, ашхыщтыри къащэщтыри ащыбгъэгъупшэжьыгъ, ацIэхэр ащыгъупшэжьыным нэбгъэсыгъэх, — хэкуукIызэ зыфаер зэкIэ къызэтыритэкъуагъ жэмыIанэм.

Зэгъогогъухэр машинэ зэпэжъыужьым итIысхьажьхи ягъогу техьажьыгъэх. КIэлэ нэутхэхэм зэхахыгъэр зэкIэ ягуапэу апкъырыхьагъ. Тхьамэтэшхом ышъхьэ фигъадэхэу илэгъухэм ачIыпIэ зэрэригъэуцуагъэхэри къызэхашIагъэу, лIыпкъым иуцуагъэхэу къащыхъугъ. ЗыдэкIон фаехэри къэблэгъагъэти, чэфым зэрихьэхэу станицэшхом дэлъэдагъэх.

КАВКАЗ ЗАОР ЗАУХЫГЪЭР ИЛЪЭСИ 150-рэ ЗЭРЭХЪУРЭМ ИПЭГЪОКI

Щыфыгъэр лъыгъэ шапхъ

(Урыс генералэу Засс ыпхъу адыгэхэм къызэрахьыгъагъэм фэгъэхьыгъэ IорыIуатэм тешIыкIыгъэ пьес)

НАТХЪО Къадыр

(КъызыкIэлъыкIорэр мэлылъфэгъум и 2-м къыдэкIыгъэ номерым ит).

Макъэр: Заулэрэ зи амыIоу кIуагъэхэу, Хъырцыжъыкъо Алэм шыуищ къачъэу чыжьэкIэ ылъэгъуи, «Шъумыбэлэрэгъ, ныбджэгъушIур, зыгорэхэр тапэкIэ къекIых», ыIуагъ. Шыухэр нахь къызэблагъэхэм ащ къыпидзэжьыгъ: «Къырмызэкъо къумалыр ары къакIорэр, къэзэкъ шыуитIу къыготэу, зы быракъ фыжьи аIыгъ».

Шэуджэныжъыр: Ащыгъум инэралым пшъашъэр зэрэтхьыжьырэмкIэ къэбар нэси, къумалыр къырифыжьагъ. Тхьэм ышIэн ащ ыгу дэхъыкIрэр. Сэ ар сымыушэтыгъэу щытэп сикIэлитIоу зихьэдашъхьэ сымыгъотыжьыгъэхэмкIэ. Ау ипшъашъэ зыIэкIэфэжьырэм зыкъызэришIыщтыр къэшIэгъуай.

Алэр: Сыдми тэ тыфэхьазыр.

Макъэр: Ащ нэс Къырмызэкъо къумалым икуп къынэсыгъ. Яшыхэм тхъурбэр къапызэу къабгъодэлъадэхи, Къырмызэкъо къумалымрэ игъусэ къэзэкъ атаманымрэ адыгэ шыумэ шIуфэс сэлам къарахыгъ. «Генералым сэлам къышъуехыжьы. Ыпхъу кIасэ къызэрэшъухьыжьырэм пае мэгушIо, дунаир фэхъужьырэп. Ешхэешъошхо егъэхьазыры. Арышъ, шъукъеблагъ, адыгэ лIыхъухэр. Мардж, тежъугъэлъэкIон. Генералым ыпхъу кIасэ ылъэгъу шIоигъоу, зэгоуты. ПсынкIэ!» аIуи, адыгэ шыумэ апэ иуцохи, ежьэжьыгъэх. Сыхьат зытIум къыкIоцI Прочно-Окоп пытапIэм нэсыхи, рагъэблэгъагъэх.

Прочно-Окоп пытапIэр къэжъо. Оркестрэм чэфэу Iэгъо-благъор зэпегъэджэжьы. Генералымрэ ишъузрэ ямэфэкI щыгъынхэмкIэ зэпэлыдыжьхэу фэпагъэхэу пчэгум итых къадэзычъыхьэрэ офицэрхэмрэ атаманхэмрэ къахэщыхэу. Ахэм акIыб къэзэкъ бзылъфыгъэхэмрэ ябынхэмрэ бырсыр макъэ къахэIукIэу дэтых. Къырмызэкъо къумалыр апэ итэу, Иналыкъо Шэуджэныжъымрэ Хъырцыжъыкъо Алэмрэ адыгэ шъошэ фыжьыбзэкIэ фэпагъэхэу, генералым ыпхъоу дэнэ адыгэ сэе шэплъырэ дышъэ пэIо хъураерэ зыщыгъым, ыбгъуитIукIэ готыхэу, пытэпIэ къэлапчъэм зыдахьэхэм, ащ фэдиз цIыфэу а щагум дэтыр, генералыри ишъузи апэ итхэу, алъэгъурэр агъэшIагъоу, зы макъэкIэ хэщэтыкIыгъэх. Генералыри ишъузи къачъэхи, япшъашъэ тебэнагъэхэу IаплI ращэкIы, мэкуох, мэгъых, ебэух.

Катрина *(апэрэмкIэ яти яни заридзи, пытэу IаплI арищэкIыгъ, ябэугъ. Адыгэмэ заIыгъыгъэ уахътэм янэ-ятэхэм инэу зэракIэхъопсыгъэм икIэрыкIэу гу лъитэжьыгъ, ау адыгэлI ялыехэу къэзыхьыжьыгъэхэм апашъхьэ пцIымамэу ит ятэ тIэкIу нахь ышъхьэ ылъытэжьэу зекIон фаеу еплъи, адыгэ бзылъфыгъэ шъэбагъэ зыкIэлъ макъэкIэ ащ риIуагъ):* А сятэ лъапI, губгъэн къэтэхьы, хьакIэхэр тиIэхи!

Генералыр: Сыд пIуагъи, сипшъэшъэ дах? СыдкIэ былымха зигугъу пшIыхэрэр? *(ИкIэрыкIэу ыпхъу кIасэ зыкъыридзыжьи, IаплI рищэкIымэ, ебэоу фежьэжьыгъ).*

Катрина *(фэмыщэчыжьэу ятэ еIушъэшъагъ):* ПшIэрэр емыкIу, сят! ХьакIэмэ шIуфэс яхыба!

Шэуджэныжъыр *(къэзэкъхэм язекIуакIэ ыгу римыхьэу):* НыбджэгъушIур, мыхэм тиIоф ахэмылъыжьыкIэ сенэгуе. Пшъашъэм шIуфэс етэгъэхыжьи, тахэгъэкIыжь.

Алэр: Тэрэз, тхьамэтэ маф. Мыхэм язекIуакIэ сэри сыгу тефэрэп. *(Пшъашъэм зыфегъазэ, ау ащ зытырадзагъэу, пытэу аIыгъэу мэгъых, мэгушIох, зэпымыоу зыгорэхэмкIэ еупчIых. Шэуджэныжъыр ахэм абгъодахьи, зытIо-зыщэ ымакъэ ылъэкIыгъ. Хъырцыжъыкъор ащ бгъодэт, ау зи къядэIурэп, зыми хъатэ зыпихьыхэрэп. АфэмыщыIэжьэу, цIыфхэр зэIуагъэкIотхи, пшъашъэм ыпашъхьэ иуцохи, шъхьэщэ макIэ фашIыгъ).*

Шэуджэныжъыр: А сипшъашъ, узэпэш. Тэ тежьэжьыщт. Тхьэм ынэшIу къыпщэф, насыпышIуи уешI.

Катрина *(ышъо пычъыгъэу, нэкунэпсэу къяплъыгъ):* Гъогумафэх, тхьамэтэ мафэх! *(КъыIуиутыгъэу гъызэ).* Гъогумафэх. Дахэу шъукъызэрэздэзекIуагъэр егъашIэм сщыгъупшэщтэп, егъашIэм IэшIоу сыгу шъуилъыщт.

Макъэр: Иналыкъо Шэуджэныжъымрэ Хъырцыжъыкъо Алэмрэ пшъашъэми ятэ-янэхэми шъхьащэ афашIи, зэбгъодэтхэу, хэбзэшхорэ лIыгъэшхорэ зэрахэлъыр къахэщэу, адыгэ шъошэ фыжьэу ащыгъхэм апкъ игъэчъыхьагъэм фэдэу, мыгуIэхэу, пачъыхьэ зекIуакIэу къыIукIыжъыгъэх.

ПытапIэм къызэрэдэкIыжъыгъэхэм тетэу, Къэмгъазэ зыIупIэ ыIыгъыгъэ шымэ къяшэсыхи къежьэжьыгъэх Иналыкъо Шэуджэныжъыр азыфагу итэу, нахьыжъитIумэ яджабгъукIэ Къэмгъазэ къабгъодэтэу.

Зи амыIоу, ашъхьэхэр еуфэхыгъэхэу, алъэгъугъэм къызэшIуикIыгъэхэу тIэкIурэ къэкIуагъэх.

Шэуджэныжъыр *(ышъхьэ фиIожьы фэдэу):* Олахьэ, тэ Iофышхо зызэдгъэшIыгъэм зы десэ химыхыгъ а сэ сызыIуплъэгъэ мэхъаджэм. О ащ игукIэгъу къэдгъэущынэ оIо, сикIал *(Къэмгъазэ феплъэкIы).* Тхьэм къыхимылъхьагъэр къэущына? Инэралым фэдэхэм щынагъом, кIуачIэм фэшъхьаф къырадзэрэп. Ар джыри зэ къыушыхьатыжьыгъ тлъэгъугъэм. Ащ нахьыбэп гъэсапэу хэтхыгъэр.

(ТIэкIурэ зи амыIоу къэкIуагъэхэу),

Алэр: Адэ сыд тшIэщтыр джы, зэо мыухыжьым тыхэтыщта?

Шэуджэныжъыр *(ышъхьэ фиIожьырэм фэдэу иныбджэгъу фыреплъэкIи):* Ар сэ къэсыугупшысыгъэп, ау сижъышъхьэм пщылI IэнатIэ инэралэп, пачъыхьэми, сыфыIуупцожъышъунэп!

Къэмгъаз *(зэримыхабзэу къызыбгырыуи):* Олахьэ, а зыфэпIуагъэр кIэлэкIэ IэнатIэуи мыхъун, тпсэ пэтэфэ афэтымыштэн ыкIи! *(Ныбжьи зэремыуагъэу иш къамыщ огъу рихи, бзыум фэдэу кIиIагъ. Шэуджэныжъымрэ Алэмрэ кIалэм ыгу ихъыкIырэр къагурыIуагъэу, изекIуакIэ фагъэгъуи, ежьхэри кIэлъежьагъэх).*

* * *

А охътэ дэдэм Прочно-Окоп пытапIэм ипчэгу цIыфыр зэриз. Катринэ янэ-ятэхэр нахь пэблагъэхэу, пстэуми пшъашъэр яплъапIэу, ар нахь тэрэзэу алъэгъуным, зэхахыным пае, зыр зым шъхьапырэплъы, ыкъогъу къыкъоплъы.

(Джыри къыкIэлъыкIощт).

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкӀэ и Гупчэ комиссие ехьылӀагъ» зыфиӀорэм зэхъокӀыныгъэхэр фэшӀыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2014-рэ илъэсым мэзаем и 12-м ыштагъ

А 1-рэ статьяр. Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкӀэ и Гупчэ комиссие ехьылӀагъ» зыфиӀорэм зэхъокӀыныгъэхэр фэшӀыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 1999-рэ илъэсым мэкъуогъум и 1-м аштагъэу N 129-р зытетэу «Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкӀэ и Гупчэ комиссие ехьылӀагъ» зыфиӀорэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр, 1999, N 6; 2003, N 11; 2007, N 5, 12; 2008, N 4; 2009, N 10; 2010, N 8; 2011, N 8; 2012, N 12) мыщ фэдэ зэхъокӀыныгъэхэр фэшӀыгъэнхэу:

1) я 6-рэ статьям иа 1-рэ Ӏахь я 6^1-рэ пунктыр хэгъэхъогъэнэу ыкӀи ар мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«6^1) Адыгэ Республикэм ихэдзыпӀэ участкэхэм нумерацие зыкӀ яӀэнэу егъэнафэ;»;

2) я 10-рэ статьям иа 1-рэ Ӏахь гущыӀэу «сэнэхьат» зыфиӀорэр хэгъэкӀыжьыгъэнэу;

3) я 16-рэ статьям ия 6-рэ Ӏахь гущыӀэхэу «мэзитӀум емыхъоу» зыфиӀохэрэр хэгъэкӀыжьыгъэнхэу;

4) я 17-рэ статьям:

а) ия 3-рэ Ӏахь ия 5-рэ пункт гущыӀэхэу «Урысые Федерацием ишъолъырхэм апшъэрэ ӀэнатӀэхэр ащызыӀыгъхэр (Урысые Федерацием ишъолъырхэм якъэралыгъо хабзэ иапшъэрэ гъэцэкӀэкӀо къулыкъухэм япащэхэр)» зыфиӀохэрэр хэгъэкӀыжьыгъэнхэу;

б) я 3-рэ Ӏахьым ия 7-рэ пункт мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«7) хэдзын гъэнэфагъэхэм — кандидатхэр, ахэм яуполномоченнэ лӀыкӀохэмрэ яцыхьэшӀэгъу цӀыфхэмрэ, кандидатхэр, кандидатхэм яспискэхэр къэзыгъэлъэгъогъэ хэдзэкӀо объединениехэм яуполномоченнэ лӀыкӀохэмрэ яцыхьэшӀэгъу цӀыфхэмрэ;»;

в) я 7-рэ Ӏахьым гущыӀэхэу «штатым хэтэу ренэу Ӏоф зышӀэрэр» зыфиӀохэрэр хэгъэкӀыжьыгъэнхэу; гущыӀэхэу «я 10-рэ пункт» зыфиӀорэр гущыӀэхэу «я 10-рэ, я 11-рэ пунктхэр» зыфиӀохэрэмкӀэ зэблэхъугъэнхэу;

г) я 11-рэ Ӏахьыр мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«11. Хэдзынхэм япхыгъэ Ӏофтхьабзэхэр зыщызэрахьэрэ лъэхъаным, референдумыр щыӀэнэу загъэнэфэгъэ мафэм къыщыублагъэу референдумым епхыгъэ Ӏофтхьабзэхэр аухыфэ нэс Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкӀэ и Гупчэ комиссие хэтыщтыр зыгъэнэфэгъэ къулыкъум ипшъэрылъ мы статьям ия 6-рэ, ия 8-рэ Ӏахьхэм къащыдэлъытэгъэ лъапсэхэмкӀэ комиссием хэкӀыжьыгъэм ычӀыпӀэ ихьащтыр мы Законым ия 5-рэ статья зэрэщыгъэнэфагъэм диштэу мэфи 10 нахьыбэ тыримыгъашӀэу ыгъэнэфэнэу. НэмыкӀ лъэхъанхэм комиссием хэтыщтыр зыгъэнэфэгъэ къулыкъум ипшъэрылъ комиссием хэкӀыжьыгъэм иполномочиехэр зигъэтӀылъыжьыгъэ нэуж мазэ нахьыбэ тыримыгъашӀэу комиссием кӀэу хагъэхьащтыр ыгъэнэфэнэу. Мы шапхъэхэр замыгъэцакӀэхэкӀэ, Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкӀэ и Гупчэ комиссие хагъэхьащтыр зыгъэнафэрэр Урысые Федерацием хэдзынхэмкӀэ и Гупчэ комиссие ары.».

Я 2-рэ статьяр. Мы Законым кӀуачӀэ иӀэ зыхъурэр

Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щегъэжьагъэу мы Законым кӀуачӀэ иӀэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм
и ЛӀышъхьэу
ТХЬАКӀУЩЫНЭ Аслъан
къ. Мыекъуапэ,
мэзаем и 18,
2014-рэ илъэс
N 265

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм изакон заулэмэ зэхъокӀыныгъэхэр афэшӀыгъэнхэм ехьылӀагъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2014-рэ илъэсым мэзаем и 12-м ыштагъ

А 1-рэ статьяр. Адыгэ Республикэм и Законэу «Сабый ибэхэмрэ ны-тыхэр зышъхьарымытыжь кӀэлэцӀыкӀухэмрэ социальнэ ӀэпыӀэгъу ягъэгъотыгъэнымкӀэ гарантие тедзэхэр къыдэлъытэгъэнхэм ехьылӀагъ» зыфиӀорэм зэхъокӀыныгъэхэр фэшӀыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 2005-рэ илъэсым жъоныгъуакӀэм и 25-м аштагъэу N 319-р зытетэу «Сабый ибэхэмрэ ны-тыхэр зышъхьарымытыжь кӀэлэцӀыкӀухэмрэ социальнэ ӀэпыӀэгъу ягъэгъотыгъэнымкӀэ гарантие тедзэхэр къыдэлъытэгъэнхэм ехьылӀагъ» зыфиӀорэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр, 2005, N 5; 2008, N 2; 2010, N 5; 2012, N 2, 4; 2013, N 8, 12) мыщ фэдэ зэхъокӀыныгъэхэр фэшӀыгъэнхэу:

1) я 3-рэ статьям хэт гущыӀэхэу «гъэсэныгъэ язычгъэгъотырэ учреждениехэр» зыфиӀохэрэр гущыӀэхэу «гъэсэныгъэ языгъэгъотырэ организациехэр» зыфиӀохэрэмкӀэ зэблэхъугъэнхэу;

2) я 4-рэ статьяр мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«Я 4-рэ статьяр. Гъэсэныгъэ зэзыгъэгъотынэу фитыныгъэ зиӀэхэм ягарантие тедзэхэр къыдэлъытэгъэнхэр

1. Сабый ибэхэмрэ ны-тыхэр зышъхьарымытыжь кӀэлэцӀыкӀухэмрэ фитыныгъэ яӀ ыпкӀэ хэмылъэу ятӀонэрэ гурыт сэнэхьат гъэсэныгъэ зэрагъэгъотынэу. Сабый ибэхэмрэ ны-тыхэр зышъхьарымытыжь кӀэлэцӀыкӀухэмрэ зыщырагъэджэрэ организациехэм хъарджэу ашӀыгъэхэр зэрэрагъэкъужьыщт шӀыкӀэр къэзыгъэнафэрэр Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет ары.

2. Сабый ибэхэу, ны-тыхэр зышъхьарымытыжь кӀэлэцӀыкӀухэу Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет е чӀыпӀэ бюджетхэм ямылъкукӀэ еджэхэрэм ящыкӀэгъэ тхылъхэр, зэрытхэщтхэр, зытетхэщтхэр зэращэфыщт ахъщэ ӀэпыӀэгъур зыфэдизын фаер ыкӀи ар зэраратыщт шӀыкӀэр, джащ фэдэу производствэм зызщыфагъэнэӀосэрэ лъэхъаным ыкӀи производственнэ практикэр ахьы зыхъукӀэ лэжьапкӀэу къафалъытагъэр къазэраратыжьыщт шӀыкӀэр къэзыгъэнафэрэр Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет ары.

3. Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет е чӀыпӀэ бюджетхэм ямылъкукӀэ еджэхэзэ, сабый ибэхэу, ны-тыхэр зышъхьарымытыжь кӀэлэцӀыкӀухэу гъэсэныгъэ языгъэгъотырэ организациехэр къэзыухыгъэхэм, Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет е чӀыпӀэ бюджетхэм ямылъкукӀэ джыри очнэу еджэхэрэр ахэмытхэу, зэгъогогъу щыгъынхэр, цуакъэхэр, оборудованиер, джащ фэдэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет зэригъэнэфэгъэ шӀыкӀэм тетэу сомэ 500-м нахь мымакӀэу зэтыгъо ахъщэ ӀэпыӀэгъу араты.

4. Сабый ибэхэу, ны-тыхэр зышъхьарымытыжь кӀэлэцӀыкӀухэу Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет е чӀыпӀэ бюджетхэм ямылъкукӀэ еджэхэрэм ыпкӀэ хэмылъэу къэлэ кӀоцӀым ыкӀи къуаджэхэм ащызекӀорэ транспортыр (таксир хэмытэу) къызфагъэфедэн алъэкӀыщт, джащ фэдэу ыпкӀэ хэмылъэу илъэсым зэ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет зэригъэнэфэгъэ шӀыкӀэм тетэу зыщыпсэурэ чӀыпӀэм ыпкӀэ хэмылъэу кӀожьынхэ ыкӀи къытырагъэзэжьынышъ еджапӀэм къэкӀожьын алъэкӀыщт.».

Я 2-рэ статьяр. Адыгэ Республикэм и Законэу «Зыныбжь имыкъугъэхэм яӀофхэмкӀэ ыкӀи ахэм яфитыныгъэхэм якъэухъумэнкӀэ комиссиехэм яхьылӀагъ» зыфиӀорэм ия 8-рэ статья зэхъокӀыныгъэ фэшӀыгъэным фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 2007-рэ илъэсым гъэтхапэм и 14-м аштагъэу N 67-р зытетэу «Зыныбжь имыкъугъэхэм яӀофхэмкӀэ ыкӀи ахэм яфитыныгъэхэм якъэухъумэнкӀэ комиссиехэм яхьылӀагъ» зыфиӀорэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр, 2007, N 3; 2011, N 7; 2013, N 5) ия 8-рэ статья зэхъокӀыныгъэ фэшӀыгъэнэу, я 2-рэ пунктыр мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«2) зыныбжь имыкъугъэхэу зэхэубытэгъэ гъэсэныгъэ зымыгъотыгъэхэр организацием зэрэчӀагъэкӀыжьыгъэхэм ыкӀи 2012-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 29-м аштэгъэ Федеральнэ законэу N 273-р зытетэу «Гъэсэныгъэр Урысые Федерацием зэрэщызэхащэрэм ехьылӀагъ» зыфиӀорэм къыщыдэлъытэгъэ лъэхъанхэм ахэм ягъэджэн епхыгъэ нэмыкӀ Ӏофыгъохэм яхьылӀагъэу гъэсэныгъэ языгъэгъотырэ организацием зыгъэӀорышӀэрэ къулыкъум къырихьылӀэрэ тхылъхэм ахэплъэх;».

Я 3-рэ статьяр. Адыгэ Республикэм и Законэу «Зыныбжь имыкъугъэхэм анаӀэ атегъэтыгъэнымкӀэ чӀыпӀэ зыгъэӀорышӀэжьыным икъулыкъухэм Адыгэ Республикэм икъэралыгъо полномочие заулэхэр афэгъэзэгъэнхэм ехьылӀагъ» зыфиӀорэм ия 8-рэ статья зэхъокӀыныгъэ фэшӀыгъэным фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 2008-рэ илъэсым мэзаем и 13-м аштагъэу N 149-р зытетэу «Зыныбжь имыкъугъэхэм анаӀэ атегъэтыгъэнымкӀэ чӀыпӀэ зыгъэӀорышӀэжьыным икъулыкъухэм Адыгэ Республикэм икъэралыгъо полномочие заулэхэр афэгъэзэгъэнхэм ехьылӀагъ» зыфиӀорэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр, 2008, N 2) ия 8-рэ статья зэхъокӀыныгъэ фэшӀыгъэнэу, я 4-рэ пунктым хэт гущыӀэхэу «гъэсэныгъэ языгъэгъотырэ учреждениехэр» зыфиӀохэрэр гущыӀэхэу «гъэсэныгъэ языгъэгъотырэ организациехэр» зыфиӀохэрэмкӀэ зэблэхъугъэнхэу.

Я 4-рэ статьяр. Адыгэ Республикэм и Законэу «Гъэсэныгъэ языгъэгъотырэ учреждениехэм ащагъэфедэрэ программэхэмрэ тхылъхэмрэ яхьылӀагъ» зыфиӀорэм зэхъокӀыныгъэхэр фэшӀыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 2008-рэ илъэсым бэдзэогъум и 7-м аштагъэу N 192-р зытетэу «Гъэсэныгъэ языгъэгъотырэ учреждениехэм ащагъэфедэрэ программэхэмрэ тхылъхэмрэ яхьылӀагъ» зыфиӀорэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр, 2008, N 7) мыщ фэдэ зэхъокӀыныгъэхэр фэшӀыгъэнхэу:

1) Законым ышъхьэ хэт гущыӀэхэу «гъэсэныгъэ языгъэгъотырэ учреждениехэр» зыфиӀохэрэр гущыӀэхэу «гъэсэныгъэ языгъэгъотырэ организациехэр» зыфиӀохэрэмкӀэ зэблэхъугъэнхэу;

2) а 1-рэ статьям иа 1-рэ пункт хэт гущыӀэхэу «гъэсэныгъэ языгъэгъотырэ учреждениехэу къэралыгъо мылъкукӀэ аӀыгъхэр» зыфиӀохэрэр гущыӀэхэу «гъэсэныгъэ языгъэгъотырэ организациехэр» зыфиӀохэрэмкӀэ зэблэхъугъэнхэу;

3) я 2-рэ статьям ия 2-рэ Ӏахь хэт гущыӀэхэу «гъэсэныгъэ языгъэгъотырэ учреждениехэмрэ научнэ учреждениехэмрэ» зыфиӀохэрэр гущыӀэхэу «гъэсэныгъэ языгъэгъотырэ организациехэмрэ научнэ организацехэмрэ» зыфиӀохэрэмкӀэ зэблэхъугъэнхэу;

4) я 4-рэ статьям хэт гущыӀэхэу «гъэсэныгъэ языгъэгъотырэ учреждениехэу къэралыгъо мылъкукӀэ аӀыгъхэр» зыфиӀохэрэр гущыӀэхэу «гъэсэныгъэ языгъэгъотырэ организациехэр» зыфиӀохэрэмкӀэ зэблэхъугъэнхэу;

5) я 5-рэ статьям хэт гущыӀэхэу «гъэсэныгъэ языгъэгъотырэ учреждениехэу къэралыгъо мылъкукӀэ аӀыгъхэр» зыфиӀохэрэр гущыӀэхэу «гъэсэныгъэ языгъэгъотырэ организациехэр» зыфиӀохэрэмкӀэ зэблэхъугъэнхэу.

Я 5-рэ статьяр. Мы Законым кӀуачӀэ иӀэ зыхъурэр

Официальнэу къызыхаутырэ нэуж мэфи 10 зытешӀэкӀэ мы Законым кӀуачӀэ иӀэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм
и ЛӀышъхьэу
ТХЬАКӀУЩЫНЭ Аслъан
къ. Мыекъуапэ,
мэзаем и 18,
2014-рэ илъэс
N 273

КУШЪХЬЭФЭЧЪЭ СПОРТЫР

Францием ятIонэрэр къыщихъыгъ

Кушъхьэфэчъэ спортымкIэ Дунэе турнирэу Францием щыкIуагъэм спортсмен 200 фэдиз щызэнэкъокъугъ. Адыгэ къэралыгъо университетым тарихъымкIэ ифакультет щеджэрэ СтIашъу Мамыр зэIукIэгъухэм ахэлэжьагъ.
Урысыем ихэшыпыкIыгъэ командэ хэтэу СтIашъу Мамыр мэфэ заулэм къыкIоцI иухьазырыныгъэ Францием игъогухэм къащигъэлъэгъуагъ. Километри 160-рэ зы мафэм къызакIум М. СтIашъум ятIонэрэ чIыпIэр къыщыдихыгъ. НэгъэупIэпIэгъуи 2-кIэ ар Голландием испортсмен ыуж къинагъ.

Адыгэ Республикэм кушъхьэфэчъэ спортымкIэ икIэлэцIыкIу-ныбжьыкIэ спорт еджапIэ идиректорэу Анатолий Лелюкрэ М. СтIашъум итренерэу Алыбэрд Сергейрэ къызэрэтаIуагъэу, Францием щыкIогъэ турнирым имэхьанэ къэзыIэтырэр спортсменхэм очко пчъагъэу къахьырэр хэгъэгум ихэшыпыкIыгъэ командэ къызэрэфалъытэрэр ары. Я 6-рэ ыкIи я 8-рэ чIыпIэхэр Мамыр къыдихыхэу къыхэкIыгъ. Дунэе турнирым я 2-рэ чIыпIэр М. СтIашъум къызэрэщихьыгъэр гъэхъагъэкIэ фэтэлъэгъу.

СтIашъу Мамыр спортым щытхъоу къыщыдихырэм тырэгушхо, игушIуагъо дэтэгощы. Спортсменым янэу Жаннэ джырэблагъэ тыIукIагъ, тигъэзетеджэмэ ацIэкIэ гущыIэ фабэхэр етIуагъэх.

М. СтIашъум Дунэе турнирхэм зафегъэхьазыры.

Сурэтым итхэр: **СтIашъу Мамыррэ янэу Жаннэрэ.**

УРЫСЫЕМ ИЗЭНЭКЪОКЪУ

Адыгеим икъушъхьэхэм ащэкIо

Урысые Федерацием кушъхьэфэчъэ спортымкIэ изэнэкъокъухэр Мыекъопэ районым щызэхащагъэх. Бзылъфыгъэхэр, зыныбжь имыкъугъэ пшъашъэхэр куп зэфэшъхьафхэм ахэтых.

ЯзэхэщакIохэм ащыщэу Анатолий Лелюк тызэрэщигъэгъозагъэу, мэфищым къыкIоцI спортсменки 150-рэ Мыекъопэ районым щызэнэкъокъущт. «Къушъхьэ тур» — джары зэIукIэгъухэм зэряджагъэхэр. Адыгеим икъушъхьэ гъогухэм кушъхьэфэчъэ спортым пылъхэр тыгъуасэ ащызэнэкъокъугъэх. Тиреспублике испортсменхэм ухьазырыныгъэ дэгъу къагъэлъагъо.

Гъэзетыр къыхаутыным фэдгъэхьазырзэ Анатолий Лелюк къызэрэтиIуагъэу, осым, чъыIэм хэтхэу илъэс 17 — 18 зыныбжь пшъашъэхэм километрэ 80 хъурэ къушъхьэ гъогухэр къакIугъэх. Иркутскэ хэкум къикIыгъэ спортсменкэм апэрэ чIыпIэр къыдихыгъ. Адыгеим икомандэ хэтэу Елена Журба я 5-рэ чIыпIэр къыфагъэшъошагъ.

Зэнэкъокъур кэушъхьэ гъогухэм непэ ащылъагъэкIотэщт.

ФУТБОЛ

«Зэкъошныгъэр» Крымскэ щыI

***Телефонк**Iэ къатыгъ.** Мыекъопэ футбол командэу «Зэкъошныгъэр» Крымскэ щыIэу илъэс ешIэгъум зыфегъэхьазыры, ныбджэгъу зэIукIэхэм ахэлажьэ.*

«Зэкъошныгъэм» итренер шъхьаIэу Шыумэфэ Рэмэзан къызэрэтиIуагъэу, Самарэ хэкум икомандэ тифутболистхэр дешIагъэх, пчъагъэр 1:3-у зэIукIэгъур тшIуахьыгъ. Михаил Суршковыр ары тифутболистэу къэлапчъэм IэгуаоР дэзыдзагъэр.

Адыгеим икомандэ непэ Москва хэкум къикIыгъэ «Стродинэм» дешIэщт. «Зэкъошныгъэм» мэлылъфэгъум и 4-м Мыекъуапэ къыгъэзэжьыщт, и 9-м Таганрог кIощт, Урысыем изэнэкъокъу пиублэжьыщт.

НэкIубгъор зыгъэхьазырыгъэр ЕМТIЫЛЪ Нурбый.

САМБЭР

Можайскэ щыбэнэщтхэр тэшIэх

Къыблэ шъолъырым самбэмкIэ изэнэкъокъоу Ермэлхьаблэ щыкIуагъэм 1998 — 1999-рэ илъэсхэм къэхъугъэ кIалэхэмрэ пшъашъэхэмрэ щызэIукIагъэх. Адыгэ Республикэм самбэмкIэ икIэлэцIыкIу-ныбжьыкIэ спорт еджапIэ зыщызыгъасэрэмэ хагъэунэфыкIырэ чIыпIэ 13 бэнэпIэ алырэгъум къыщыдахыгъ.

ЯтIонэрэ чIыпIэхэр къэзыхьыгъэхэр: ЦIыкIу Рэмэзан, кг 46-рэ, Шэуджэн Аскэр, кг 50, Чэтыжъ Болэт, кг 66-рэ, Мишин Михаил, кг 84-рэ, Ткаченко Ульяна, кг 38-рэ. Спортсменхэм ятренерхэр: Шъэумэн Байзэт, Гъомлэшк Алый, Чэтыжъ Алый, Оробцов Роман, Адзынэ Алый.

Ящэнэрэ чIыпIэхэр къыдэзыхыгъэхэр: Тао Адам, кг 42-рэ, Хьабэхъу Рустам, кг 46-рэ, Хьабый Мыхьамэт, кг 55-рэ, ШъхьакIэмыкъо Артур, кг 60, Хьакъуй Щамил, кг 78-рэ, Тыгъужъ Джантэмыр, кг 84-м къехъу, Мурадян Лолита, кг 44-рэ, Мурадян Анна, кг 48-рэ. НыбжьыкIэхэм ятренерхэр: Мэрэтыкъо Щамсэт, Хьабэхъу Адам, Хьабый Байзэт, Бэгъэдыр Руслъан, Мэрэтыкъо Сахьид, Оробцов Роман, Адзынэ Алый, ХьакIэмызэ Мурат.

— Мэкъуогъум и 23 — 27-м Урысыем иныбжьыкIэхэм язэнэкъокъу самбэмкIэ Можайскэ щыкIощт, — къытиIуагъ Урысыемрэ Адыгеимрэ язаслуженнэ тренерэу Хьот Юныс. — ЗэIукIэгъухэм хагъэунэфыкIырэ чIыпIэхэр къащызыхьыхэрэр, яIэпэIэсэныгъэкIэ нахь къахэщыгъэхэр Европэм ыкIи дунаим якIэух зэнэкъокъухэм ахагъэлэжьэщтых.

ВОЛЕЙБОЛ. АПШЪЭРЭ КУПЭУ «Б»-р

«Динамо-МГТУ»-м иешIэгъухэр

***Телефонк**Iэ къатыгъ.** Урысыем волейболымкIэ изэнэкъокъоу апшъэрэ купэу «Б»-м щыкIорэм мыекъопэ «Динамо-МГТУ»-р хэлажьэ. Мы мафэхэм кIэух ешIэгъухэр къалэу Тверь щэкIох. Командэхэр я 7 — 12-рэ чIыпIэхэм якъыдэхын фэбанэх.*

Мэлылъфэгъум и 1-м Одинцово икомандэу «Искра-2»-м «Динамо-МГТУ»-р дешIагъ. Пчъагъэр 3:2-у «Искра-2»-м текIоныгъэр къыдихыгъ. Тыгъуасэ «Динамо-МГТУ»-р «Спартак» Москва 3:2-у текIуагъ.

ЗэхэзыщагъэхэрыкIи къыдэзыгъэкIырэр:
Адыгэ Республикэм лъэпкъ IофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет
Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакцием зыдэщыIэр:
385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр:
приемнэр: 52-16-79,
редактор шъхьаIэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44,
редактор гуадзэр-пшъэдэкIыжь зыхьырэ секретарыр: 52-16-77.
E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьатыгъэр:
Урысые Федерацием хэутын IофхэмкIэ, телерадиокъэтынхэмкIэ ыкIи зэлъыIэсыкIэ амалхэмкIэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чIыпIэ гъэIорышIапI, зэраушыхьатыгъэ номерыр **ПИ №ТУ23-00916**

Зыщыхаутырэр
ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

Пчъагъэр 4000
Индексхэр 52161 52162
Зак. 883

Хэутыным узщыкIэтхэнэу щыт уахътэр Сыхьатыр 18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ уахътэр Сыхьатыр 18.00

Редактор шъхьаIэр
Дэрбэ Тимур

Редактор шъхьаIэм иапэрэ гуадзэр
МэщлIэкъо Саид

ПшъэдэкIыжь зыхьырэ секретарыр
НэпшIэкъуй Заур